

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton déln.
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhásas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 20 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelhetik.
A nyilatkoztatók cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

A 'K. KÖZLÖNY'

1865-dik évi folyamára.

E lap megnagyobbított alakban díszes kiállításra fog új év elején kezdve megjelenni, előfizetési ára az eddigi maradván, u. m.

Egészévre 12 forint.
Félévre 6 „
Évnegyedre 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középútcái könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Tájékoztás a Maros-szabályozás körül.

II.

A Maros-szabályozással összekötött kiadások a következők:

a) Terület kisajátítás.

Füleltekől Zámig a Maros hossza mintegy 46 mértföld levén, ha annak árvízterét — tekintettel azon körülményre, hogy a csatornával a víztömeg megoszlik és a gátak elszedésével a Maros meder tetemesen mélyebb lesz — közép számítással 30 ölre tesztük, lesz a kisajátítandó terület 3450 katastrális hold.

A csatorna szélességét 8 öl, alant 20 ölre véve a közép szélesség 14 öl, és az e célra igényelt terület 1,610

A fölösleges víz lebozsátásáért szükséges mellék csatornák számát az alább kijelölt okból 143-ra téve, azok közép szélessége, tekintettel az elősorolt és a főcsatornába vezetendő folyók víztömegére, közép számítással 7 ölben, hossza 300 ölben állítván meg a terület 188

összesen 5248

hold, egy holdnak értékét 120 o. é. forintra téve, a terület kisajátítás 629,760 ft.

b) Földmunka.

A csatorna hossza 46 mértföld, széle 14 öl, a közép mélységet 6 lábra véve, teszen a kiásandó föld 257,600

A 143 mellék csatorna szelét 7 öl, hosszát 300 öl, mélységét

6 lábra téve teszen : 300,300

összesen 557,900

tömeg öl föld kiásás, melynek ület földelhordás, lerakodás és töltés készítésével 2 ft 50 kr-ra véve teszen 1.394,750 ft.

Azt hiszem, számításom nem túlzott, ha a Maros kanyarjai átmetszését és az árvízterének töltés ellátását 2.000,000 ft-ra teszem a felhagyandó Maros meder területértéke az e részben hiányos számítását pótolván. Ezen állításom mellett szót azon körülmény is, hogy miután a Maros-medert tutajászatra s részben hajókázásra akarjuk használni, a kanyarok átmetszésével óvatosan kell bánni, s nem kell minden görbületet megsemmisíteni, nehogy a víz hirtelen lefolyván, a kitűzött céltól t. i. a Maros hajókázhatóvá tételétől elcsúszunk.

c) Gátak, záportartók.

Három Maros-gát kell Füleházánál, Gezsénél és Portusnál, hogy mint fenebb említém, a víz az anya-árokból a csatornába vetessék, a 20,000 ft teszen 60,000 ft.
143 átbocsátó a mellék csatornának, a főcsatornából kiömlésénél a 2000 ft 28,600
144 kapus zsillip a főcsatornán a 4000 ft 576,000

d) Kártérítés.

Füleházától Bogátig van mindössze 48 malom, ezeknek a csatornába áttétele a 4000 ft 192,000 ft

e) Gátlevágás.

Van 19 gát a 200 ft 3,800 ft
teszen az összes kiadás 5.338,510 ft.

Bevétel.

1) Füleházától Bogátig 15 mértföldre van 48 malom a Maroson, tehát ha a csatornába is ezen arányban állítunk malmokat, gyárakat, elfér 144 malom.

A jelenlegi malomtulajdonosok évi jövedelmét egy malomtól közép számítással 2000 ft-ra téve, ezen összeg 20%-jét méltán vehetjük gátköltségre, melyet a malmoknak a csatornába áthelyezésével a malomtulajdonosok megkímélvén, fizessék a marosszabályozó társulatnak. Ugyanezen összeget fizethetik azok, kik Bogáton alól malomjogot vesznek, tehát a 144 malom után a bevétel 200 forintjával 28,800 ft.

2) A rétek öntözésére vehetjük az első tétel negyedét 7,200 ft.

3) Az ideai statisztikai adatok szerint lement a Maroson 12,000 fertály tutaj, s csak azért nem több, mert az 1863-ik magyarországi inség miatt az ottani készlet sem kelt el. Hogy számításunk ne legyen túlzott, vegyük ezen összeget alapul. A tutajtulajdonosai a biztos kereskedésért fizethetnek egy fertály pusztá tutajtól mért földenkint 8 kr-t, tehát a 46 mértföldre összesen 36,800 ft.

4) Eddigi adataim szerint a Marosvásárhelyt és Ludason az idén tutajra rakott és Magyarországra szállított gabonamennyiség teszen mintegy 600,000 mázsát, a szállítás közép távolságát csak 20 mértföldre és a szállítási díjt egy mázsától mért földenkint 1 kr-ra véve teszen 120,000 ft.

5) Mennyi sőt szállít le a m. kormány M.-Ujvárról évenként, az adatot megszerezni nem tudtam, de azt hiszem keveset mondom, ha az Erdélyből Magyarországra szállított sőt mennyiségét 500,000 mázsára teszem. Ujvártól az ország széleig a Maros hossza mintegy 29 mértföld, s ha a szállítási díjt mért földenkint 1 kr-ra tesszük, a bevétel 145,000 ft, a Portuson és Solymoson eladott sőt ide nem számítva.

6) Az árvíz-tér teszen az a) pont szerint 3,450 holdat. Miután a gátak levágatnak, a fölösleges kanyarok átmetszetnek, és a Maros medre kimélyed, ezen területet csak rendkívüli árvizek alkalmával lehet hasznavehetlennek mondani, annál fogva holdjától évenként 1 forint haszonbért számítva teszen 3,450 ft

összesen 341,250 ft.

melynek 5% tőkéje teszen 6.825,000 ft-ot, tehát a Maros szabályozására fordítandó tőke a mostani üzlettel is kihajt közel 6 1/2% tet, már pedig biztosan feltehetjük, hogy Erdély gazdasága és ipara lendületével ezen összeg tetemesen emelkedni fog. Csak annyit kívánok megjegyezni, hogy az a lehető legkevesebb, tekintettel azon fontos körülményre, hogy Erdély csak is úgy állhatja ki a versenyt a szomszéd és mindent dűsan termő országokkal, ha vitelbér az első vasutállomásig a lehető legkevesebb, a mi csak vízi úton eszközölhető

X+Y.

A papi tizedkárptótlási tőke ügyében.

Minden oly kérdés megvitatásának, mely közérdeklőségénél fogva discussio tárgyát képezheti, folyóiratokba, lapokba átvétele azon egyetlen okból is helyesíthető, mert e téren azok is kifejezhetik nézeteiket, kik különben a dolog érdekéhez illetékesen hozzá szólható testületek körén kívül állván, nézeteiket csak a közvélemény befolyásával érvényesíthetik.

Egy éppen ilyformán minden oldalról tüzetes megvitatást igénylő kérdés kétségen kívül az is, melyet e lapok 139-ik számában báró Kemény György első pendített meg, s melyhez ugyanott e lapok tisztelt szerkesztője is figyelmet érdemlő észrevételét csatolá: a ref. egyházak papi tizedkárptótlási tőkéjének, kik által és miként leendő kezelése?

E kérdés megvitatása, talán hogy ne látszunk a még el nem ejtett medvebőréről előre határozni, még most időelőttinek tűnhetik fel; de az ígért beteljesedés idejének közeledte annyira a valószínűség bélyegét hordja, hogy nem lesz fölösleges a t. báró ur által felvetett s egyéni nézete szerint fejtegetni kezdett kérdést felkarolva megoldása végett a véleményeket mozgásba indítani, oly szempontokból véve azt fel, hogy a nézetek kicserélése után ne maradjon fenn semmi téves felfogás, mely e fontos kérdés megoldása körül tájékozhatást nehezítené.

A mi a felvett kérdés első felét, t. i., hogy kik kezeljék a papi tizedkárptótlási tőkét, illeti, az erre való felelettel azonnal tisztába jövünk mihelyt különbséget teszünk az egyházi javakat csak haszonvélteli joggal birtokló és azoknak tulajdonosa közt. És az ezek közötti különbség felfogására eljutunk, a Dózsa Elek egyházi jogtana 150- és 151-ik §-sainak segédelmével, melyekben az áll: „hogy az egyházi javaknak az egyes egyházak, egyházi személyek és iskolák csak használói, tulajdonosa pedig az egyetemes egyház, mely rendelkezik a felett, hogy a javak rendeltetésük céljai szerint használtassanak; szabályozza a kezelés módját és azt az egyházi főtanács által gyakorolja.”

E szerint világos, hogy az egyházi javak kezelési joga az egyetemes egyház átruházása, folytan, a mls egyházi főtanács, mely e jogot közvetlen vagy közvetve gyakorolja.

Az a kérdés merülhet most fel, hogy hát vajlon a papokat illető dézmanak rendeltetése célja szerinti használatában a m. egyházi főtanács közvetlen vagy közvetve folyt-e be? Felelet: magok a papok szedvén és kezelvén illetőségüket csak közvetve, s így is csak felügyelői hatalmával élt, nehogy a pap ság annak élvezésében megháboríttassék. Eből következtetve, azon jogigényt lehetne kikösködni: minthogy a dézma negyednek 48 előtti beszolgáltatásában az azt élvezett papoknak egyházközlő tanácsok sem folyt be, minthogy illetőségüket vagy magok a papok szedik be a dézma kötelesektől, vagy az illető kincstár, vagy földesur számára fölszedett dézmaából adott ki illetőségük: tehát a leendő tizedkárptótlási tőke kezelésére nézt is elégedjék meg a m. főegyh. tanács felügyelői jogával s bocsássa a tőkét a dézma vesztett egyházak és papok rendelkezése alá. Hogy akként kezeljék azt, mint magokra nézt leghasznosíthatóbbnak vélik. Amde ez okoskodás és jogformálás azonnal elnémul, mihelyest mélyebben beléggondolunk azon eshetőségekbe, melyek a mostani idő és pénzügyviszonyok közt

ily kezelési móddal tőkét és kamatot úrvény mélyébe sodorhatnák.

1848 előtt, midőn a tized illetékes papok dézmanának az évek termékenységtől függött határozatlan mennyiségű urbér alatt állott földek szolgáltatott, s az alapot a községek határai biztosították, nem volt semmi ok az addig célszerűnek és természetesen talált kezelési mód változtatni; miután azonban a földterhelmentesítési törvények által megszüntetett d é z m a közép számításba vett évenkénti értékének alapítókéje kárptótlatni határozott, s a kárptótlás a közelebből bevégzett verificatio eredménye nyomán talán nem sok idő telve remélhető: azáltal a 48-ig ingatlan birtok sajátjával birt alapítvány tőkésítettén, oly ingó vagyonná válik, melynek biztosítása s kezelése sokkal nagyobb garantiát igényel, mint melyet a dézma jogosultak nyújthatnak.

Adjuk ezekhez még azt is, hogy az államtól adandó, idő folytán beaváltandó status obligationak is két formája feltehető. Vagy olyan lesz az államkötvény, mely az összes egyházak verificatio szerint megállított quantumnak tőkéjét az egyes ekklesiákra való tekintet nélkül egy összegben foglalandja magában, vagy olyan, melyben kiosztás- és beaváltatásra való tekintetből minden dézma jogosult illetéke külön-külön meg lesz nevezve. Az első feltevés szerint a dézma jogosultak kezelési jogának gyakorlása a legbiztosabb hipotheka mellett is lehetlenné válik, a második feltevés szerint pedig a fenebb említett s e lapok 139-dik számában a m. báró és a t. szerkesztő ur által is felhozott okokból kezelési joguk a tőke biztosítása s a kamatok sikeresen kezelhetésének útjában álló nehézségek miatt nem is óhajtható.

Mind addig tehát, míg a folyó kamatoknál többet ígérő kezelési módra kedvező kiállítások nyílnak, az állampapírok azon egyházi közeg örökösége alatt hagyandók, mely a kormányfői közvetlen érintkezése folytán a kamatok kezelése s pontos kiosztására nézt a legkifogástalanabb képességet bírja. És tekintve azon szilárdságot, félre nem ismerhető buzgalmat s kitartó küzdelmet, melyet a közelmúlt válságos években, mindennemű egyházi ügyek felkarolásában a mls egyházi főtanács ügyszeretettől lelkesülten tanúsított, bár mostani alakjában változtatás nélkül soká nem maradhat, így is egyedül testület, melynek kezei közt a tizedkárptótlási tőke ideiglenesen biztosan kezelhető.

Ennyivel a többször tisztelettel nevezett b. K. Gy. által kitűzött kérdés első felének t. i., hogy kik kezeljék a tizedkárptótlási tőkét elég levén téve, szóljunk a felvetett kérdés második felére, s vessünk hozzá röviden ahoz is: miként kezeltessek a tőke legcélszerűbben?

A tizedkárptótlási tőke lelkiismeretes kezelésével áll elő azon lehetőség, hogy a dézma-vesztett egyházak tetemesen megosonkult papi fizetési kiegészíthetessenek, s a pap ság anyagi helyzete erősbíttével képebbé váljon magasztos hivatása betöltésére, melynek feladatai szerint nem csak vallás erkölcsi, de nemzetiségi tekintetből is vállaira oly súlyos kötelességek nehezülnek; ellenesetben annak hitlen kezelése az egyház anyagi és szellemi életerén oly vérző sebet fakaszthat, melynek emlékeztetere, mint a Bánffi György és Bethlen Miklós által okozott károkozásokra, a késő maradék századok mulva is könyes szemekkel sobajt fel.

Ez utóbbi eset által bekövetkezhető, soha ki nem épülhetendő csapástól az egyházat csak a főconsistorium tőke feletti eléggé nem ajánlható ébervigázása s célszerűt kezelést eszközölni törekvő intézkedései óvhatandják meg. Hogy a kezelésben mily mód legyen vagy ne legyen követendő, azt a m. báró ur nézeteiben eléggé találóan látjuk körvonalozva, s a nélkül, hogy valamit adni szándékoznánk hozzá, magunk is minden észrevétel nélkül osztjuk, kivéve a helytelenül kezelésre nézt nyilvánított nézeteinek 3-dik pontját, melyben azt mondja, hogy: „Igen rossz számítás volna az egyes ekklesiák megengedni, hogy papirjaikkal fekvő birtokot vegyenek.”

E pontot illetőleg, bár véleményünk a t. báróéval — mivel azt hisszük, hogy az egyet. len mód, miszerint a tőke biztosítása s hasz.

Az ünnepek miatt lapunk jövő száma csütörtökön jelenik meg.

nosítása eszközölhető, a földbirtokba fektetésben rejlik — egészen eltér, mégis óhajtottuk volna ismertetve látni a tüke ingatlan birtokba fektetésének káros volta mellett felhozhatni vélt okait; nem mintha azok által meggyőződésünkben gátolnánk, de, mert szeretnénk volna a befektetés mellett alább hozandó érvünkkel szembeállítani.

Bármint hozhatnák is fel némelyek a befektetés ellen, mi eléggék tartjuk mellette a tapasztalásból merített azon nyomos érvet felhozni, miszerint a papság existenciáját csupán a fekvő birtok szaporítása biztosíthatja. Igen tisztelt tanárunk jogtudor t. Dózsa Elektől hallgatván az egyházi jogtörténet, kepe megváltást nem helyeslő magyarázata után azon meggyőződésünk hódoltunk volt, hogy a papfizetés legbiztosabb alapja a hallgatók személye és földje, s csak addig áll veszélyen kívül a kepe, míg azt a hallgatók magok fizetik természetben. De fájdalom ez elvnek a kepezők birtokainak elaprósodása s más elhagyatott jobb okok miatt, gyakorlati értéke kezd hovatovább mind inkább alázatlani. Minden évben szaporodik a kepefizetésre képtelenek s az azt fizetni nem akarók száma, minnek természetesen következménye lett több egyházakban a papi jövedelmének annyira megcsökkenése, miszerint a lelkész tarthatás sőt jövőjével aggodalom nélkül szembenézni vakmerő elbizakodás. Ily szomorú kilátásokról azonban a földbirtokkál ellátott megyék még abban esetben is mentek lesznek, ha a kepezők természetben tartozásaikat csak a földbirtok miveltetésében értékesíthető napszámokkal fizetik is le. Igen természetesen, mert az ily napszámok földmivelésre fordításával a nem fizetett bér valamennyiben mégis csak kárpótolva lesz.

Elgondolva már most azon veszélyeket, melyek a tizedkárptólási tökélt környezhetik, el azon kezelési módokat is, mik által az leginkább biztosítható s értékesíthető, nézetünk szerint a fekvő birtokba fektetésnek adjuk az előnyt, mert az által véljük nem csak a gazdaság kamat forráshoz jutást, de az egyházak ingadozó papi jövedelmeinek megszilárdulását is.

Hadd maradjanak hát az állampapírok vagy beváltás után nyerendő összegek a m. egyházi főtanács közvetlen rendelkezése alatt; mi megelégszünk a kamatok rendes időben kellett kiszolgáltatásával, csupán a hozzájárulást módját óhajtnánk akként szabályoztatni, hogy a Kolozsvárra teendő költséges utól feloldoztassunk. De ha az egyenes ekkéziának alkalmunk nyíland tökélt ingatlan birtokba fektetőik: akkor tőlük ezen jogunkkal éltetést megtagadni valóban rossz számítás lenne.

Báthori János,
királyfalvi lelkész.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

N.-Enyed, dec. 22. *)

A „Kolozsvári Közlöny“ november 17-éről kelt száma egy száz-százéves zsinati tudósítást tartalmaz B. J. aláírásával, melynek néhány pontjára lehetetlen pár sornyi megjegyzést nem tennem.

Az igaznak és helyesnek meg van azon tulajdona, hogy előbb utóbb, őt megillető helyére és jogába lép; de az is kétségtelen, hogy néha ferde állítások is gyakorolhatnak hatalmat, kivált a gyengébb szellemi erőkké rendelkezőkre, s kivált többször ismételve, és mindannyiszor csáfólatlanul hagyva.

Ily téves állításoknak egész sora van a fennebb idézett száz-százévesi levélben. E

*) Targyalmaz miatt készt. Egyébiránt a levélre megjegyezzük, hogy az író ártatlanságát vesz vádjá alá, mert hisz a papság véleménye éppen egyező az iróval.

Szerk.

TÁRCZA.

Ifjusági irataink.

Alig van irodalmunknak aránylag gyengében képviselt ága, mint az, mely közvetlen serdülő ifjúságunkat érdekli. A miga német, francia, angol irodalomban nagyszámú valódi remek művek között választhat a szűle s nevelő; addig nálunk alig egy két kiadónk fordít kiválóbb gondot az ifjúsági iratokra, míg külföldön egész lapirodalom keletkezett az ifjúság számára, addig nálunk e téren minden válnakozó buzgalma s jóakarata hajótörést szenvedett, s nagy veszteségekkel léptek vissza.

Szűgyen, sokkal több talán, büntül is fel lehet róni, hogy csak ennyire érdeklődünk azon eszközökkel, melyek ifjúságunknak nemcsak nemesebb időtöltést lennének képesek szerezni, de alapul szolgálhatnak a későbbi komoly tanulmányokhoz.

De lássuk hol a baj, mi az oka ez elmaradásnak?

levél, az igaz, tudósításnak látszik, egy általam teljes mértékben tisztelt testület gyűlésezetéről, de nem jegyzőkönyvi kivonat; sőt ugy látszik, megbízás útján sem kelt: azért kénytelen vagyok az annak szövegében előforduló nézeteket egyenesen B. J. urnak tulajdonítani — kit egyébiránt ismerni nincs szerencsém — s szintén egyéni nézeteimmel egyenesen az övéi ellen fordulni.

Mindjárt a második pont alatt a végső sorban B. J. ur ezt írja: „más különben a szabály ez ágával alapja vettetik a papság közt egy oly elválasztó falnak, melyen az egyház tanári testülete és lelkési kara között, nem mely gögös tanároktól erősitett bástyáknál fogva, mai napig is fennáll.“

Szabadjon ezen mondatot illetőleg B. J. urhoz azon kérdést tennem:

Nem lenne e szíves B. J. ur azon elválasztó kínai kőfal helyét, alkotását, határait stb. kijelölni, mely az erdélyi ev. ref. lelkészi kar és tanári testület között létezik?

Mert ha nem, akkor kénytelen vagyok azt merőben egy rossz emésztési éj lázas álmának tulajdonítani.

Hiszen voltaképpen — s fájdalom, hogy így van — a két testületnek — mint olyannak — érintkezési pontjai alig vannak, az évenkénti consist. gyűlésen s a közönséges társadalmi életen kívül, melyben éppen egy találhatunk egy vagy más tulajdonára kevés lelkész, mint tanárt, a nélkül, hogy az egyes bibájt testületének, vagy helyzetének tudhatnók fel. A gög a veres nadrágára büszke ezigánytól fel a legmagasb regiokig minden osztályban jelentkezhetik s mindenkor éretlenség, üres fejűség jele, mint a gabona szemeknél.

De különben is, tanáraink között több lelkész és lelkészeink között szintén volt tanárok vannak. No már kérem, hogyan nézzék le ezek önnönmagukat!? Hogy lehessen a derék H. K.-nak, mint egykori tanárnak s a szintén derék hasonló nevű M. K.-nak, mint egykori lelkésznek előbbi önmagát göggel lenéznie?

En tehát ezen válaszfalat, mint merőben nem létezőt, a képzelmek sorába utalom, s ha csakugyan megjelent, mint olyan, némelyek fejében, arról sem egyik, sem másik testületnek tudomása nincsen; sőt, ha úgy lenne is, a közegyetértesnek az tetzen legrosszabb szolgálatot, a ki azt magával és másokkal hitetgeti; mert hisz oly mélyen tévedőnek B. J. urat még tévedései mellett sem hiszem, hogy a m. vásárhelyi tanári értekezletről közölt roszkaratu s eléggé megezáft tudósítás nyomain induljon. „Abból, hogy eme gyűlésen, melyen lelkész urakat szintén tisztelhetők, az ellen, miszerint a tanárokat sem kötelező barátságos értekezletre a lelkész urak se kényszeríttessenek, hanem mint ott indítványozva lön, csak barátságosan meghívassanak, ezen tiszteltelőt méltó testület elleni gögöt, vagy nem tudom mit, csak éretlenség és roszakarát magyarázhat? Ez egygyel tehát tisztában volnánk, menjünk tovább.“

A következő pontban a püspöki széknél Enyedre visszatételt tárgyzó szövegben B. J. ur ezt írja:

„E nézetnek bizonyára meg lesznek nyerve a vélemények, ha főgondnok gr. B. F. meggyőző okokkal nem fejt fel, annak is az anyaszentegyházra kiszámíthatlan káros következtetéseit, hogy a teologicum seminarium és mesteri képezde Kolozsvárról, hol az ifjúság előtt a tudomány és társadalmilag kiképezhetőnek annyi tekintélyes forrásai állanak tárva, Nagy-Enyedre télessék át, mely város éppen nem bir sem tudományi, sem társadalmi tekintetben oly széles alapu kütföket, hogy abban a haza és egyház leendő bajnokai mértéket itt kiképzést nyerhessenek stb.“

A feleletet nagyon könnyen meg lehet reá találni: a baj oka egyenesen a szülőknek feneklük, kik midőn kedveskedni akarnak a serdülő gyermeknek, az első gondjuk az, hogy mentől leleményesebb, mentől czifrabb s természetesen minél drágább játékszert vegyenek. Tudok esetet, hol az apa 9—10 éves fia játékszereire évenként 30—40 forintot dob ki, mely összegre eredmény, nyomtalanul enyész el két vagy legfeljebb három hét alatt széttört játékszerekkel.

Milyen szép összeg!

Ha csak fele lenne czélszerűen felhasználva, ha a szülőknek eszébe jutna, mennyi, minő szellemi ajándékot tudnának adni az irodalom útján gyermekeiknek! ha tudnák, hogy éppen a haszontalan játékszerek azok, melyek a gyermekben oly korán ébresztenek fel olyan vágyakat, melyeknek nem ritkán szomorú következményeik vannak.

Vajon nem volna-e jobb egy 5 forintos fa ló helyett megvenni éppen az ifjúság számára írt „Képek a hazai történelemből“ című munkát, mely csak harmadrész árba kerül, s emellett oly szellemi kincset nyer benne a gyermek, mely alapját képezi majd a komolyabb tanulmányoknak, mely-

Megenged B. J. ur, ha ezen sentenciában is inkább az ő, mint a nemes gróf irányára ismerek: mert lehetetlennek tartom, hogy az, ki lelkészeink és a nagy-enyedi iskola jelen állását ismeri, hasonló nyilatkozatot tessen. E szerint csak úgy veszem, mint B. J. ur phrasisait.

Itt két állítás van: hogy Enyednek nincsenek a lelkési pályára szükséges képzettség megszerzésére elegendő tudományforrásai,

— s hogy nincs ugyanannak megfelelő társadalmi élete. Ezekből aztán következik az anyaszentegyházra kiszámíthatatlan kár.

Ha kötekedni akarnék B. J. urral, azt kérdeném tőle, hogyan meri a mélt. egyházi főtanácsot és köz sz. zsinatot, mint melynek rendeltetést tétetett vissza Enyedre a seminarium és képezde, ily nehéz, kiszámíthatlan kárt okozó véték vádjával terhelni? De nem teszem. A dolog érdeméhez szölok.

Enyednek, igaz, egykori tudomány-kincsei 1849-ben megsemmisültek; tehát a kolozsvári muzeumi iskolai gyűjteményekkel még most nem vetekedhetik: de szabadjon kérdésnek, látta-e B. J. ur a nagy-enyedi iskola azóta gyűlt és szerzett tudomány forrásait? Értetül e róla, hogy egy év óta Enyednek gróf Mikó Imre ur ő exelja nagylelkű adományából oly classica litteraturai gyűjteménye van, melynél Erdélyben teljesebb kevés lehet?

Látta-e a m. Salamon József ur kegyes adományát tartalmazó teológiai könyvek gazdag jegyzékét; vagy ismeri-e tanáraink azon jogát, hogy évről évre iskolánk pénzerejéhez s még inkább a szükségletéhez képest a szakmaikba tartozó könyveket megkaphatják? Ismeri-e a fiatalság több száz kötetet tartalmazó, s a magyar, német, sőt francia legkittűbb termékeket folyvást megrendelő gyűjteményét?

Van-e tudomása arról, hogy iskolánknak önképző társulata, jelesebb lapjainkat járató kaszinója, férfi dalkara és zenéje van?

Legyen oly szíves B. J. ur, keresse föl mindezeket s lelkiismerete meg lesz nyugodva. En részéről meg lesznek azon tudomány miveltetésével és készséggel elégedve, minőt a komolyan tanulni akaró a még most kétségteletül nem teljesen kiegészített, (de hol és hogyan is lehet az?) tudomány forrásból merithet.

Menjünk át a társadalmi életre.

Kétségtelen dolog, hogy kis városok derék polgári házai hamarabb megnyílnak a tanuló ifjúság idősbjei előtt, mint a nagyvárosok zárkózottabb köréi. S hogy közelebbi példát vegyek, megvallom, nem ismerem azon szalonokat, melyek a kolozsvári teologicum seminarium előtt nyitva állanak. Hogy vane-e nagy szükség reá, arra később térek.

Ezt tehát B. J. ur nem értette, nem értette. Mit értett tehát?

Kávéházak stb. bizonyosan nagyobb számmal vannak Kolozsvárról. Ha malitiosus akar-nék lenni azt mondanám, hogy B. J. ur ezeket értette. Mert kaszinója, még pedig igen jeles könyvtárral ellátott kaszinója, honnan a fiatalság éppen nincs kizárva, Enyednek is van.

Nem érthetett tehát mást, mint talán a színházat.

Itt országos színház az igaz nincsen, mint Kolozsvárról. De néha tűrhető vidéki színtársulatok fordulnak meg s maga a fiatalság is rendez műkedvelő előadásokat a szünidők alatt. Hanem a legújabb kor franzia férczel-ményei, a kankánok, operettek stb. bizony elmaradnak. Eze ama kipótolhatatlan kár és vesztéség? Nem hiszem, hogy B. J. ur „igent“ mondjon reá.

De kérem már most, vajon oly igen szükséges-e és éppen leendő lelkészeink- és mes-

tereinknek, ezen mai ugynevezett „társadalmi élet“ élveibe való bepillantás?

Vajlon, ha úgy lenne, a hogy aoha nem volt és sehol sincs, hogy a leendő lelkész a magasabb társadalmi osztályok élve között forogjon, nem lesz-e annak az ő leendő, többnyire falusi egyszerű körzetében éppen kedvetlenítő, lehangelő hatása?

Vajlon a szív és lélek miveltésége, nemesség azon külső mázban áll-e, melyet a szalonok a világra ragasztanak, vagy azon belső tulajdonokban, melyeket a való tudomány, készűtség, bölcsész nyugalom, önsorsával megelégedés és az erkölcsi törvényekkel tisztában létel adhatnak?

Voltak a hajdankorban s talán lesznek most is oly lelkészeink, kik a sima padlón nem igen érzik otthon magokat, de ezt aligha fogja egyházunk nagyon megsemleni.

Sőt, hogy egy példát mondjak a sok közül, ha Toffeus uram nagyon szaloni egyéniség lett volna, alig tudta volna akarta volna az Apaffy udvart megrikatni, s az egyház erőszakosan elfoglalt javait visszaadni.

Részéről lelkemből kívánom, ez legyen lelkészeinknek legnagyobb bibája!

Végül lehetlen B. J. ur levelének utolsó pontját hallgatással mellőznöm. Ebben egy passus ekként szöl:

„Javaslatba hozatik r. zsinatilag a m. e. főtanácshoz egy felirat intézése az iránt, hogy a képezde vezetőit szőlítsa fel, több gondot fordítani anyaszentegyházuk leendő tanítóinak kiképzésére.“

Higyejke-e szemeimnek? Szinte kétkedem. Ez előtt pár nappal állott előttem a m. e. főtanácsnak egy leirata, mely a köz zsinat azon utóbbi határozatát megerősítő rendeletét közli, hogy a harmadrendű egyházak részére már a gymnasium 4dik osztályából ki lehet bocsátani jóra való növendékeket mesterekül.

B. J. ur szerint a mesterek eddigi képzése sem lenne elég, holott jelenleg nem csak az V. és VI. gymnasialis osztályok, hanem a képezdei tanfolyam mellett a bölcsészeti két év legtöbb tudománya hallgatására is kötelező vannak. Quidam futurum est?

Általában a képezde közelebbi időben bünbakkjává vált temérek minden rendű felszólalásnak, mintha ez lenne oka iskolamestereink netaláni gyengeségeinek (talán még az idősbecének is)? Nem itt a bökkem uraim, s ezek között B. J. ur, hanem abban, hogy a mesteri fizetéseket néhol még egy jórával köcsis fizetésnek aequivalensére sem tudjuk fölemelni, ezért a gyenge állomásokra kevés a jórával vállalkozó, vagy önmagát misionári elsőzőt ifju, mert az 50—80 forint fizetési mesteri állomásokot csak nagyító livegen át lehet megelhető helyzetnek tekinteni. Hic Rhodus, hic salta. Már most az ily állomással miként békülne ki B. J. ur szaloniasan képzett, nagy városi élveken s a társadalmi élet luxusához szokott növendéke?

Sokat lehetne még mondanom, de félek szerkesztő és olvasó türelmét már eddig is próbára tettem.

Csupán annyit mondok még, hogy a papir igaz sokat eltér (bár a nyomdai papir jóval, kevesebbet!) mind a mellett annak, ki köz testületekről, köztintézetekről ir, nagyon táncsolható, hogy mielőtt asztalához ül, előbb faragja egy kissé szaloniasabb hegytűvé penáját.

P. Szathmáry Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

+ A kolozsvári polgári társalkodó 1865. év 1-ső napján az az vasárnap délután 3 óra-
kor tartandja szabály szerinti első közgyűlést; melyre megjelenni a t. cz. tagok meg-

Nyerne a szülő, meggazdálkodná pénzét, nyerne a nevelő, könnyebb lenne téve nevelése, több eszköz lenné kezei között, végtelen sokat nyerne a gyermek, nemesebb izlése, fejlődés gondolkodása, szíve, lelke, vágyai pedig oly irányt nyernének, mely bizonyára összhangzásban lenne a szülő- s nevelővel, és végre nyerne maga az irodalom, mert új és újabb erők támadnának, s ha nem érhető is uol a külföldöt, de legalább arányosan lépést tarthatna vele, s nem maradna oly messze tőle.

Szándékosan említtük fel s ajánljuk éppen most a szülők figyelmébe a fontos s bizonyára nagy horderejű kérdést, midőn minden kirakat oly hangosan hirdeti méreg drága gyermek-játékait; míg könyvet venni oly nagyon kevésnek jut eszébe!

Alkalmilag visszatérünk még a kérdésre, midőn majd részletesen fogjuk ismertetni jobb ifjúsági iratainkat.

Jó neven vennénk egy kis eszmecserét is; résztükröl szívesen fűzzük odább.

Egy nevelő.

hivatnak. Ezen üdvös egyetnek 6—7 ezer darabból áll, s minden újabb és régibb jeles munkákkal bővülő könyvtára van, könyvtárnok Böhm Mihály felügyelete alatt; melyből igen olcsón olvashatni, t. i. 1865 egész évre előre lefizetvén könyvtárnok kezébe 2 frt 10 kr. o. é., melyért minden nap egy darab olvasó könyvet előre fizető felváltva kivihet, vagy vitethet; a kivétel módja iránt könyvtárnokkal értekezhetni, valamint nyomtatott könyvjástrom is egy példány 30 kr. o. é. tőle kiváltható. Azonban az egyetlet is egy rendes tag ajánlatára, a szabályos díj előre letétele mellett tagnak beállhatni.

— A „Gazetta” egyik utóbbi számában azt mondja, hogy a kolozsvári lapok az olaszországi eseményekről várják a magyar kérdés megoldását. Nem tudjuk honnan merítette említett lap ezen állítást, annyit tudunk, hogy nem a magyarok kapaskodnak a „román vagy jobban latin” nemzetiség köpenyegébe, s nem ők kötöttek atyafiságot a latin népfajlak.

+ A „Korunk” újdonsági rovatába olvasuk: „A „K. K.” színi referense nagy okosan azt mondja, hogy a „Kedves atyafiak” című pálya darab, ha jó volna is elcsesz, a jutalomtól, mert Kázár Emil „Utolsó pont” című regényéből van dramatizálva. A referens azt állítja, hogy Kázár rá akarta szedni a pályát bírákat. Egyik állítása sem áll. Shakespeare is novellából csinálta „Romeo és Juliát”. Mellőzve azért tunket erre az okoskodásra, egyszerűen arra kérjük a „K.” t. szerkesztőjét, szíveskedjék újdonságának megmagyarázni, hogy pályázni csak eredeti *) darabokkal szabad, s mielőtt valaki átadja valamit, pályázni nem szabad vele. Mi nem azt mondtuk, hogy egy novellából készült vígjáték vagy dráma nem lehet jó, s így a Shakespeare féle hasonlat sehogységgel alkalmazható józan észszel. Az „Utolsó pont” egyébiránt nem is regény csak elbeszélés, azt pedig, hogy mi módon lehet egy regényből vígjátékot dramatizálni nem képzeltetjük. Dramatizálni lehet egy regényt csak úgy akkor nem vígjáték, hanem dráma lesz belőle.

+ Az első magyar általános biztosító társulat, mint tudjuk, a jövő év első napjától kezdve az életbiztosítási üzletet különválasztva fogja kezelni a biztosítás többi ágazataitól. Ez új szervezés végrehajtásával az igazgatóság Polik János urat bízta meg, ki mint életbiztosítási főfelügyelő Erdélyországra nézve Kolozsvárt külön irodát fog nyitni, és a szükséges képeket beladók nélkül külön életbiztosítási ügynökségeket állít fel.

+ A „Varázsfátyol” legközelebbi előadása alkalmával a rendezők a színház új gépezetével olyan ügyetlenül bántak el, hogy nagyon könnyen komoly szerencsétlenség történt volna. Az egész színház személyzete közül egy lélek sem ért a gépekhez, s mégis próbálják. A saion elején nagyon könnyen szerződött volna a budai népszínháznak Párisból hozott nagyon ügyes gépészét, ki hónapokig kenyeret keresett nélkülült alkalmazására. A választmány vagy az igazgatónak okvetlenül gondoskodnia kell egy szakavatott emberről, különben színpadunkkal még ott sem fogunk állani, mint a mai éven, mert e mai napig tény, hogy míg gépezet nem volt, a színpad sokkal csinosabban nézett ki, s nagyobb pontossággal folytak le a darabok mint most.

+ Az ellenzék Erdélyben, mint a „Pol. Corr.” értesül, nagyon mozog, s úgy látszik, az oláhok, sőt a szászok egy része is hozzá készült csatlakozni. Sokat tudnak Bécsben! + Csakugyan új sajtó-rendszabályt akarnak tehát Magyarországon behozni. Kecske-méthy úr felhivatalos lapja legalább, melyet ily dolgokban biztos forrásnak tekinthetünk, jelenti, hogy az illető javaslat az udv. körlet-nökságban elkészülve, jóváhagyás végett ő Felségé elé van terjesztve.

+ A „Debatte” hatása s olvasóköre tetemesen növekszik; s Bécsből írják, hogy az udvar is figyelemmel kíséri, sőt újabb a császárné ő Felségé is előfizetett rá.

+ Vahot Imre újévtől kezdve „Budapesti ellenőr” cím alatt időhöz nem kötött encyclopedicus fizeteket ad ki. Előfizetési ára egy évre 5 forint.

+ A magyar gazdasszonyok egyleti elnöke Damjanics Jánosné urasszony báró Radák Istvánné ő nagysága által e f. év sept. havában 78 ft. és 40 krt küldött T. Révay Lajos ev. ref. lelkész urhoz, az Ifyfalván vagy Háromszéken az árvíz által károsultak között kiosztás végett. Ez összeghez járultak Párisból Vásárhelyi Imre 21 frt, Rotnet Antal 2 ft. 40, végre Zemplén megyében Tállya község részére az inséges időben az inséges bizottmány által a magyar gazdasszonyok egyletéhez visszaküldött 55 frt. Összesen 78 ft. 49 kr. Ez összeget a hozzájuk beküldött ki-

mutatás szerint T. Révay ur valósággal szétosztotta Ifyfalván. A nyugtát b. Radák Istvánné őnagyságának beküldve.

+ A „Magyar Sajtó” kolozsvári levelezője írja, hogy itt a napokban furcsa fogadás történt egy centralista meg egy magyar párti egyén közt: fogadtak pedig csak két íveg pezsgőben. Az utóbbi azt állította, hogy például: N. N. urnak egyedül több fekvő birtoka van Erdélyben, mint az erdélyi tartományi gyűlés érdemes tagjainak összesen, sőt még azt a malitiosus észrevételt is merte kockáztatni, hogy még akkor is több van, ha a reichsrathba választott erdélyi tagok birtokát még egyszer rá adják. A másik természetesen elformált ezen állítást, s még az ingét is rá adta volna a pezsgőre. Vannak, a kik előre tudják, ki fizeti meg a két íveg pezsgőt?

+ Megjelent és beküldetett szerkesztőséghez a Kecske-méthy által szerkesztett „Bécsi Híradó” mutatójának száma. A lapot leginkább jellemzi a szerkesztőnek azon passzus, melyben azt fejtegeti, hogy a magyar kérdés nem Schmerling nélkül, hanem csak vele oldható meg. A lap kiállítása csinos, tartalma változatos.

+ A „Sz. Híradó”-nak írják Csongrádról, hogy a községi pénztár lezárása ellen föl-szólt a katonai törvényszék által lázító-ként elmarasztalt városi hivatalnokok főle-bezött haditörvényszéki ítélete, a budai es. k. katonai parancsnokság által helybenhagyva-leérkezett, melynélfogva Marosvicsky Imre pol-gármester és Greskovics János aljegyző 2 hetit, Tekulics János képviselő 1 hónapi és Cse-meghy Ignác városi tanácsnok 2 havi fog-ságra ítélték és mindannyian hivatalukból elmozdítottak. Jelenti továbbá a tudósító, hogy a képviselő testület belátván, hogy tisztviselői a község ügyében buzgólkodások követ-keztében vontak magukra e súlyos ítéletet, a császár ő Felségétől az elítéltek megkegyel-mezéseért folyamodik. E határozatot három tagot kivéve az egész gyűlés elfogadta. A há-rom tiltakozó neve: Gulyás István, Blazsik Pál és Szepesi János.

+ Thierryroll a „P. L.” párisi levelezője, reánk nézve igen érdekes adatokat ír. Thierry a magyar akadémiai tagsági diplomát szép keretben függeszté fel termében, s e ki-tüntetésnek igen örült. A császárné egyszer így szólt hozzá: „Gondolja csak mi történt velem. Fogadást vesztem, s jogosult boszu-ból a nyereg között, kik az összes udvari hölgyek voltak, ön „Attilájából” egy egy pá-dányt osztattam ki. Bocssáma meg senator ír-e boszut, hisz ez ömagat megbünteté és pe-dig oly szegyenitve, mint szelleműs férfiak minden büntetése. A mily kedvetlenül vetés ugyanis a hölgyek ez olvasmányt, annál in-kább sugárzott arczuk, midőn a művet elol-vasták. Felségeseink találta. Most aztán kö-lelőseggem lett, hogy én is elolvassam. Ugy találom, hogy két nemzet valóban büszke le-het ily íróra...” Thierry most a hercegek alatti Magyarország történetét akarja megírni, oly korszakát, melyet a középkor írói oly czélzatosan rágalmaznak. Sőt Magyarországra akar utazni, hogy e „peuple sublime”-t szem-élyesen megismerje.

+ Napoleon foglalkozásai s házi életére vonatkozólag következő érdekes adatokat hoz-zár a párisi lapok: Több lap legutóbb azt akarta tudni, hogy Napoleon császár egész-sége nagyon ingadozik. Ez egészen alaptal-an. A császár soha sem volt egészségesebb, mint most, midőn Compiegneben fogadja ven-dégeit. A császár meglehetősen korán kel. Reggeli nyolcz óratájban átveszi a sürgönyö-ket s minden nap délig dolgozik. Kivétel csak oly napokon történik, melyeken vadászat van. Déli 12 órakor megjelen a termekben s ek-kor mindenki a reggelizés követi. Midőn en-nek vége lett, a császár vendégeivel sétát tesz, vagy megmutatja muzeumát. Ha az idő-járás kedvezőtlen, a császár az egész délutá-non át láthatatlan s csak 7 órakor jelen meg az ebéden. A császár a hosszú asztal köze-pén szokott helyet foglalni, vele szemközti ül a császárné. Az ebéd alatt, mely csak egy óráig tart, s melyen körülbelül 100 személy vesz részt, zene szól. A császár itt nagyon keveset s nagyon halkán beszél, a császárné ellenben meglehetősen hangosan társalog kör-nyezetével. A mint a császár az ebédől fel-kel, a vendégek is természetesen felkelnek s a kávét felállva isszák. Ezután mindeféle mu-latság következik. Színművek, előképek, szá-valatok stb. Tíz óratájban a császár vissza-vonul dolgozó szobájába, hol sokszor hajnali két óráig szakadatlanul írja Császár történetét. A munka első köteté már egészen ujonnan van átdolgozva s befejezve. A császár oly aggasztó gondnal dolgozik művében, hogy sok-szor késő délutáni órákban is tudósokat, kik ebben segédkeztek nyújtanak neki, Párisból Compiegnebe táviratoztatja. A császárné igen kedves háziasszony. Őt órákora nála thea-es-tély van, melyre körülbelül 15 személy szo-kott hivatalos lenni. Ki e megtiszteltetésben

részesül, ahhoz a szolgál e szavakkal fordul: „L'impératrice attend Mr — au thé.” A te-remben, hol a thea-estély megtartatik, csak egy lámpa van s a regényes félhomály a tár-salgás kedélyességét nagyban fokozza. A csá-szárné kis dolgozó-asztalkája mellett ül, s majdnem egy óra bosszáig szokott elcsévegni. Ezután toilette szobájába megy, hol komor-náinak ugyancsak elég dolga van, míg urnő-jök a lakomára felöltözik. A lakoma után, mint említettük, az esti mulatságok mennek végbe. A kastélyban két színház van, a nagy hol párisi színészek játszanak, s a műkedve-lők kis színpada, hol proverbek s előképek rendeztetnek. A meghívott írók és művé-szek e mulatságokat különösen szívesen ér-dekeslőni. Így Augir és az ifj. Dumas prover-beket írtak s Doré oly csinos előképeket rendezett, melyekkel az egész társaság köszö-netét érdemelte ki. Egy ily előkép a mese-beli tündér hercegnőt tünteti elő. A bájos Pourtalés asszony volt a tündér, képzelhető, hogy mennyire tetszett. A compiegnei napok-ban csak az a furcsa, hogy a csász. cseléd-ség honoráltsága oly szokás, mely alól sen-ki sem vonhatja ki magát. Száz franknál ke-vezebbet senki sem adhat, de különben a meghívottakat egyik vendég sem tartja drá-gának.

+ Dr. Schofka 1865-dik évre szóló időjós-laiai külön füzetben megjelentek. Dr. Schofka azt jósolja, hogy az 1865-diki év általában száraz és meleg lesz. Részletes jósolati Morva-, Csehország és Austria síkján, valamint Ma-gyarsország keleti részeiben 4 eset közül leg-alább háromszor teljednek, megtörténik azouban, hogy egyes adatok 1—2 nappal előbb vagy később valószínűk. Jannár és február havakra Schofka a következőket jó-solja: Januárban 1—4 legtöbbször hideg, szél és eső, 6—án szél, 7—én és 10—én eső, 12—16 sokszor szél, 12, 15 és 16—án eső, később borult, 23—án szél, 27-től 31-ig leg-többször hideg és szél, 29, 30 és 31—kén eső. — A február majd ridegebb, mint jannár. 1. 2. 3. 6. 9. szél és eső, 10-től 13-ig sok-szor szél, 12—13 eső, később szél és borult, 15—én szél, 16—, 18—án szél és eső, 20—án szél, 23-tól 28-ig sokszor szél, 27— és 28—án zivataros, 25-től 28-ig sokszor eső.

Nyilvános köszönet.

Dámjánits Jánosné és b. Radák Istvánné ő méltóságokhoz!

Alóltölt fogadják méltóságok legelisme-rőbb és hálás köszönetemet, a maros-várhegy-i tisz szegény család nevében, kik szerencsések valának 33 osztr. é. frtot kaphatni kegyetek kegyes adományokból lelkes hazánkfia tisz teletés Garda Márton kezelése által.

Várhegy, dec. 19. 1864.

Szárhegyi Lázár Eszter, Bernáldné.

Nemzeti színház. Dec. 12-dikén „A z ismeretlenek.” Népszínmű, dalokkal, 3 felvonásban. Negyedik versenyző a Follinus 50 aranyára.

A harmadik pályadarab adatais furcsa egy véletlen beszélt szomszédom. Azt beszélte, hogy miután osztályon voltak a darabok: egy rész balfelől, az eldobtatásnak kárboz-tára, a másik jobb felől a színrejtésnek üdvös-ségére, mikor már ez a végítélet megtörtént, az illető osztályozók összetévesztették jobb ke-züket a ballal s így történt, hogy a kárbo-zatra szántak üdvözíttek a közönség kárbo-zatára. Őletnek megjár — mondtam — de ő váltig crósította, hogy tiszta tény az.

Most, mikor a negyediket adták, magam is kezdem elhinni szomszédom állítását.

A gróf úrít papája meg akarja házasítani; ezért ő elsőbbségi legényével és egy faluban jószá-goskát vásárol magának. Természetes, hogy az úrnak imádjotta is van, ki éppen abban a faluban lakik apjával, egy világgyűltől öreg-gel. A gróf legényének is van kedvese, egy falusi lányka, kiért addig a kocsmáros eped-t. A gróf és legény megereslik szerepét; a helységben a legényt hiszik úrnak és az urat legénynek; ebből lesz a darab cse-lekvénye, t. i.

Mikor az öreg gróf fölfedezi fia rejtekét, szidni kezdi, hogy egy paraszt leányért megtagadta rangját, apját és fő úri menyasz-szonyát. Az urficskának csak egy szavába ke-rülne felvilágosítást adni, hogy nem a pórlé-án az ő kedvese, hanem egy másik, kinek neveltsége is van, családja is; de ő, a he-lyett, hogy azt megmondaná, elcsipetni bagyja magát az apja által oda rendelt katonától. (!!)

Ez is nagyszerű gondolat: egy gróf kato-na-ágot vesz igénybe fiával szemben! A gróf elfogatja egyszerűsöd Jancsit is, a legényt és a legény kedvesét. Hát erre honnan vette a hatalmat? És miféle katonai hatóság az, mely akárki szeszélyének ily könnyen lesz eszközüvé?

Fiát kiábrándítandó, kényszeríti a kis lllkát, hogy menjen férjhez valakihez — azt hiszi

még mindig, hogy ebbe szerelmes a fia. Kéz-tyben éppen Jancsit találják; tebát hozzá adják a leányt. Természetesen egyik sem el-lenkezik benne. Ekkor bejön az úr; elbeszé-li neki, hogy kedvese férjhez ment a legé-nyéhez; ő éppen meg akarja átkozni a vég-zetet és mindenséget, de akkor észreveszi, hogy hiszen az nem az ő kedvese; nagyot kacag; elévezeti saját inádotját, kérve: adjátok ide az áldástokat! Az illetők azt fe-lelik: „Neszték!” Ezzel szent a békeség. Azt kérdelem már most mindenek előtt: Hol van itt a népeletnek egyetlen kiváló mozzanata, olyan, mely szépsézetit figyelmet érdemelne s így tár-gyul szolgálhatna színműre?

Nemcsak, hogy ilyen nincs, hanem egyál-talában semmimélti népeleti mozzanat nincs e főcselekvényben. Hogy mégis népszínművé te-gye szerző, ott lábalankodtatja elejétől végig a kocsmáros és a csizmadia, melyeknél si-lányabb alakokat életemben sem láttam. Az első Friczinék, a második Sas István uram-nak a legesetlenebb utánzása. Az elsővel éne-kelteti Mártárból: (!!!) „Ég bocssáma meg hibádat, — a csizmadia pedig, mint Sas uram, a „Földiekkel játszó” fűjja. Mindkettőnek szája tele van a legidőtlenebb és legizléstele-nebb kétértelműségekkel. Ez aztán mindjárt népies vonás!... Még ha volna is, akkor sem volna szabad színműben használni fel, mert a művészet célja az, hogy mind a természet-ek, mind az emberi életnek nemesebb, meg-ragadóbb képeit mutassa fel. Népszínműben még az is lényeges kellék, hogy jellemző vo-nással foglalkozzék. Különben, ha e kellékek meg is volnának az említett alakokban; ha sikerült volna szerzőnek annyira bűnépjel-lemekek domborítai alakjait, mint a mily si-lány utánzások: — akkor sem jöhetne tekin-tetbe e darab, mint népszínmű, mert azt a csekély eseményt is, a mi van, egészen má-sok játszódják benne. A mi a főcselekvényt és abban szereplő jellemeket illeti: mi van azokban, a mi színmű tárgya lehetne? Hol a mesében az a lélekemelő küzdelem, az a ki-váló cselekmény, a mi életlét, de a köznap-i-tól mégis különböző volna? Hol van csak egy vonás, mely arról tanuskodnék, hogy szerző-nk bár távoli fogalma is volna a magasabb osztályok életéről és egyéniségeiről? Elbeszél-tem a darab meséjét; a kinek kedve van, el-mékedjék rajta. A miért megtörténik vagy történetik valami, azért még nem okvetetlen tárgya a művészetnek; azá főként az emeli, hogy miképpen történik. A szép a jónak és igaznak jelentkezési módja. Hát aztán a jellemek milyennek, ha ugyan jellemnek le-het mondani ezeket! Egy öreg gróf, ki irtó-zató nagy gazember. Természetesen: népszí-nmű!... gróf... gazembernek kell lennie. Mikor lesz vége ennek a felfogásnak, hogy a nép-színmű lényeges kellékeké tartás az úri osztály gyálasztását?

Nó, de így is, ha legalább alak volna. Hanem ez a gróf semmi. Néha dühög, mint egy Nero, néha meghunyászkodik és szidatja magát a legpóriásabb kiételekkel, minden indoklás nélkül. A legelfogultabb aristocrata a darab végeig; ott egyszerre megtér a nél-kül, hogy tudnók miért, és fia menyegzőjére becsődíttetni engedi az egész falu népségét, és a verbunkos katonaságot. Két hang vonul végig az egészen: egyik az az illetlen, két-értelmű, pórias, melyet beszél ur és szolga egyiránt, mikor kedve szottyán; a másik hol-mi idétlen érzéssel, mely azt tartja költőnek, ha minden második szavában „az örökhatla-mu végzet ádáz könyörtelensége” miatt so-pánkodik.

Szóval e darab az eddig előadatokkal sem állhatja ki a versenyt. Réthi Lajos.

(+) Dec. 18. „Varázsfátyol.” A szin-lap nagy betűkkel hirdeté, hogy ma este lesz bemutatva színpadunk összes gépezete, vasut, szökőkút és a többi. A végén azonban kiült, hogy a gépezetnek nincs ki kezelje; egyik botlás a másikat érte, s bebizonyult, hogy, ha az igazgató vagy választmány gépszt nem hozat, az új gépezet e saionra nézve merő-ben elveszett. A mi az előadást illeti, Szabó Pepi a fogadosnét szokott kedvességével ját-szá, dalai szépen sikerültek. Muff Ádámot Albsi meglehetősen sikerrel adta; hogy jobb ne lehetett volna szó sincs róla. A bérlet szűnet dacára szép számú közönség.

Decembeer 19-kén „Ernani”, opera 4 fel-vonásban Verdytől. Dálnoki Róza kasszony-nak hirtelen lett rosszulléte következtében El-virát Barna Luiza énekelte, kit ily nagy sze-repben még nem hallottunk. Elvira személye-sítőjénél két nélkülözhetetlen kellék kívántatik meg, csengő s e mellett terjedelmes hang, főleg az ensemblekban, és drámai játék; Barna Luizának hangját elég csengőnek, sőt kelle-mesnek is mondhatjuk, de az ensemblekban egészen elveszett, oskolája is van, a magán dalokat és kettősöket néhol kellemmel éne-kezte, de hiányzott énekében az érzelm ki-fejezése; játékaról ez alkalommal nem szól-hatunk, hogy az az igényeknek nem volt meg-felelő, hajlandók vagyunk a járatlanság, szin-

*) Hát Balázs Sándor „Égben” című színműve mit vettét?!

padi otthonosság hiányának felelni. Fekternek Ernani egyik legjobb szerepe. Tóthfalustól Don Carlost sebben is hallottuk énekelni, a siri jelenetet ma is szépen énekelte, ki is hívták érte. Ördy Don Sylvája a búszke spanyol berceget állítá előnkbe; mint fiatal énekesnek ajánljuk, hogy még nem késő, szoktassa el hangját a tremolozástól; ezzel hatást idézhet ugyan elő, de az a művészet rovására történne. Az egész előadást sikerültnek nem mondhatjuk, különösen az ensembelék nagyon gyengén sikerültek.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, dec. 15. Az indobrit lapok nagy zajt ütnek a felett, hogy az oroszok elfoglalták Khokand területét. Az angol lapok még hallgatnak e tárgy felett, csak a „Saturday Review” szól róla, s úgy találja, hogy Oroszország Nagy Péter cázar idejétől fogva roppant előmeneteleket tett Ázsiában, s nem tartja phisicai lehetőségek az orosz betörést Hindostanba, mindazáltal a következő megjegyzésben keresi megnyugvást: Jelenleg nem vagyunk fenyegetve oly ellenség által, ki határhegységeinktől három havi gyors menetű távolságban fekszik. Sőt többet is mondhatnánk három hónapnál, mivel nagy hadsereg nem mozoghat oly gyorsan, mint valami kis expedíció. S nagyon valószínű, hogy könnyen elbánnánk egy nagy hadseregnek azon maradványával, mely a Hindoo Cusch szorosain való átkelését tulné.

A „Times” szívére köti az orosz nemzetnek, hogy eddigi politikája azt az törvényt szelre vezette. Ha Oroszország tovább is megmarad eddigi harezias politikájában, ugymond, egy pénzügyi helyzetének megjavulása lehetetlen fog válni. Tévesszint azon föltevés, hogy Oroszországnak — miután két nagy szomszédja van, kiknek egyike ellensége, de a másik nemokora azzá lehet — tüstént meg kell magát rontania, csak hogy oly haderőt tarthasson fönn, melylyel egyik vagy másik szomszédával oly ideig harcot folytatni képes. Oroszországnak, így folytatja, inkább azon gondolatlat kelle megbarátkoznia, hogy inkább majd később menjen tönkre, mint magát haladéktalanul rontsa meg azért, hogy oly esetről gondoskodjék, mely talán sohasem fog beállni. A „Times” nem tudja, vajlon világos dolog-e, hogy Oroszországnak csupán az Alpesei mellől kell invasiótól tartania, s vajlon jutott-e Cialdini tábornoknak eszébe, hogy Oroszország francia invasió ellen mindaddig nincs biztosítva, míg a francziával megmérkőzhető hajóhadat nem bír? Azt pedig éppen nem tartja a „Times” Oroszország bűles tanácsadójának, ki szemét Róma vagy Venece megsejzésére, mint az orosz politika főcéljaira veti. Van a nemzetnek kifejlésében egy éretlen időszak, melyben a jöletet abhoz mérlik, a mint határait előnyomulnak. A második kifejlési szakban a nemzetnek nagyságát a kormányzati mód kitűnő volta, esekély adózási teher, a rendőrség jelessége, a bel-közlekedés, s kül-kereskedelem kényelmessége szerint itélik meg. Mindezen dolgokat megszeresheti magának Oroszország, ugymond végül a „Times”, a nélkül, hogy Rómát vagy Venecezt megsejrezné; mindenesetre sokkal biztonságban éri el céljait, mint a mostani ártékony fegyverkezés, meggyökerezett ellenség s kielégíthetlen óhajások által.

Nyilttér.*

Visszafelelet „Ojtozi urnak” Kézdí-Vásárhelyt!

„A mint s a mit vész, úgy is arasz.”

Minthogy a t. szerkesztő ur e tárgyban a főrovatot bezárta, rendszerét nem háborgatva, de oly esetekben, midőn a vita egyoldalúsága egyik félnek igaztalanul előnyt ad, mindenesetre kártoztatva, kénytelen vagyok önnek e téren felelni.

Önök szerény észrevételei, ha hangját veszzük éppen nem szerények — inkább gögősök — ha értelmi tartalmát bírjuk, plane szégyények. Más vádol következtetlenség- és személyeskedéssel, s a figyelmes olvasó cikkeinket összehasonlítván, bizonyára ön cikkében e hibákat bővebb mértékben fedezheti fel. Vagy nem vastag értelmetlenség-e — ha nem rossz

* Az e téren megjelenő cikkek a szerkesztői felelősség körébe nem tartoznak. Szerk.

Francoziaország. Páris, dec. 18. Híre jár, hogy titkos egyetértés léteznék Francia- és Poroszország között. Poroszország megígérte volna Francoziaországnak, hogy területi kárpót-lást ad, ha elősegíti közvetlenül vagy közvetve bekebelezési terveit. Az „Ind. belge” levelezője meg nem erősítheti, sem meg nem cáfolhatja eme híreket, annyit azonban megjegyezhet, hogy még folyvást nagy akadályok látszanak elibe gördülni Poroszország bekebelezési terveinek, s az is megeshetik, hogy Poroszország elég gyermeteg lesz s előnyökben részesítendő Francoziaországot, a melyeket pedig ez igen bizonytalan eshetőségek alkalmával viszonyozhat. A mi az Austria és Poroszország közti egyetértést illeti, erre nézve határozottan állíthatja az „Ind. belge” párisi levelezője, hogy az nem létezik. Austria ugy mutatja, mintha fegyvererővel is meg akarná akadályozni vetélytársának nagyravágó terveit.

Olaszország. Genuában Tolazzi és Andreuzzi megérkezte alkalmából a tett-párt főnökei gyűlést tartottak, melyen több menekült is jelen voltak. Egy „a dologról tökéletesen értesült” tudósító állítja a „Gen. Corr.”-ben, miszerint teljesen constatozva van, hogy Garibaldi és pártja már hosszabb idő óta tart fenn benső összeköttetéseket Montenegróval s a török-adriai tartományok forradalmi szálvaival, hogy egy velenzei felkelési mozgalmat, egyszersmind Albania, Herzegovina s a határos délszláv országok fellázításával támogasson. Ezen tervet Garibaldi már 1861. telén Nápolyba visszatérte után dolgozta ki s legújabb időben megint visszatért arra, sőt „több hiteles oldalról” jött levelezések állítják, miszerint Tolazzi botor vállalatának kellett volna jelölt szolgálni a kitérésre az adriai tenger mindkét partján. Miután Tolazzi szabadcsapat vállalatát már kezdetben meghiusult, ennél fogva a mozgalom vezetői a felkelést Montenegró, Herzegovina s Albaniában tovább elhatározásig elnapolták. A főnemlített genuai gyűlésre visszatérve, részt vett egy Katalinice nevű dalmata, kinek politikai küldetéséről különböző hírek származnak. Némelyek állítják, miszerint ő a montenegrói kormányt küldötte; mások azt hiszik, hogy ő csupán az orosz tett-pártnak egy a török-szláv tartományokból s Dalmatiából visszatért emissáriusa. Bármint legyen, annyi bizonyos, hogy Katalinice azon titkos gyűlésében az orosz forradalom vezéreinek jelen volt s másnap Tolazzival s több velenzei menekülttel Caprerába Garibaldihoz elment. Abban is megegyeznek a tudósítások, hogy Caprerában nagy mozgás uralkodik s Garibaldi mezei laka hemzseg a vendégekkel.

Németország. A „K. Z.-t” arról értesítik Párisból, hogy a lefegyverzésben a francia császár szándékozik jó példával előljárni. A katonai budgetnek megszorítása t. i. mulhatalanná vált, ha Párisban a nagy építkezéseket nyugodtan s gyorsan akarják előmozdítani. Azonban ez óhajnak jámbor óhajnak kellend maradnia mindaddig, míg más hatalmak is nem lesznek a lefegyverkezés részére meggyerő — mond a nevezett lap levelezője; — a császárnak ennél fogva oda van most törekvése irányozva, a többi hatalmaknak abbéli ígéretét eszközölni ki, hogy példáját követendik s az égő kérdések kiegyenlítését diplomatiái uton fogják elérni ügykezni. Emlegettük minap, miszerint Angliában is foglalkoznak

akarát — öntől, midőn ok és helyes cáfolat helyett egyes mondataimnak esik s azokat, mint a szakavatatlan hentes úgy darabolja el, hogy a részekből az egészet megismerni se lehessen; hogy így azon tételnek, mely legközelebről felvett példaként van felszólalásomban használna utmutatásul olyan régiféle levelezőknek, mint O. ur is, hogy t. i. személyeskedés és nemzetiségi sértegetések helyett közügy tárgyak vagy hiányok javításával érdekesítők száraz tudósításait, ad libitum (talán a cuncta licent-féle jogosított-ságnál fogva) saját alkotta értelmezést és összeköttetést adhasson, s hogy végül senki által nem kérdeztet logikájával előléptethessen.

Ha a mondatok összeravarása s azok értelmezésének fel nem fogása logika, ugy t. Ojtozi ur méltán dicsekedhetik ezen újszerű logikával, melytől iles észrevételei hemzsegnek; de melytől eltérőleg inni elrongyolott purgallern daczára sem szégyenlem.

O. ur az ellenében tények- és elvekkal megczáfolt vádjaiából, bár azokat elegendő

a budget-leszállítás kérdésével; mi pedig Olaszországot illeti, erre nézve meg vannak győződve, miszerint az rögtön fogja a császár példáját utánózni.

Dánia. Kopenhága, dec. 15. A „Berling Tid” hozza a Koldingban átnyújtott schleswigi felirat szövegét:

Legkegyelmesebb király! A legmélyebb fájdalommal vetjük fölséged bucsutüdvözetét. Az események hatalmas elszakaszták, mi éven át együtt vala; testvért elszakasztottak a testvértől; fölséged koronája gyöngyöt veszített, melynek védelme ezek verét igénylő. Legkegyelmesebb király! Szükségét érezzük, hogy királyunkat még egyszer tüdvözzöljük. A régi kötelek elszakadtak; újak még nem létesültek. Elhagyatva állunk, nem ismerjük jövőnket. Szívesen emlékezünk meg az évekről, melyekben a dán királyok szelid hatalma alatt állottunk. A szerencsétlen szerencsétlenség váltotta fel; de örömtünkben ugy, mint fájdalomunkban a trónra vetők tekintetünk. Megörzendjük a mult idő emlékeit; a Königsauon inneni dán nép nem fogja feledni a tullakó dán testvéreket. Emlékeik egyenlő természetűek. A pillanat azonban ugy igényli, hogy a jövőre tekintünk. Felsőged bucsuszávaiban ahoz utal vigaszt: „ki mindenható kezében tartja a népek boldogságát s a birodalmak sorsát.” Senki másban nem is bízunk. Ha valaha a lakosság akarata sorsunk végmegállapításában bármi jelentőséggel bírand, kérjük Fölségedet, legyen meggyőződve, mi mélyen gyökerezik a schleswigi lakosság régi hazája iránti szeretete. Isten oltalmazza Fölségedet! Isten áldása Dánián, régi hazánkon!

Ujabb. Bécs, dec. 19. Frankfurtból érkezett hírek szerint, a középállamok 26-kán conferentiát tartandának ott.

Milano, dec. 16. A „Gaz. di Milano” jelenti, hogy Selloboan egy vadász, a vámmörk laktanyájához közel 500 löfegyvert és több lada löszert fedezett fel.

Az „Opinione” felel a „Journ. des Deb.” azon cikkére, melyben az javasoltatott Olaszországnak: egyezkedjék ki Ausztriával békés úton, az uti possiditiz alapján. Az „Opinione” ugy véli, hogy ez, az osztrák hadigéyer ismert nyilatkozata után lehetetlen. A római kérdés és a velenzei között nagy különbség van; az elsőnek megoldásához csak is erkölcsi fegyvereket kívánnak használni az olaszok, — az utóbbinak ily útoni megoldása csak Ausztriától függ. De ha e hatalom a polgarisodás és jog befolyását magától eltasztva, Velenzezt jogszertű birtokának tekintti, a melyről lemondania kár és szégyen nélkül nem lehet; akkor a velenzei kérdés tisztán politikai és katonai kérdés marad, s nem lehet azt a római kérdéssel egy sorba állítani.

Páris, dec. 15. A „Journ. des Debats” a középállamok híresztelt erőfesz föléptéről így ír: „Münchenben, Drezdában, Stuttgartban nem először beszélnek így Bécesel és Berlinnel szemben; ámde tudjuk mi volt mindig az eredmény. A mult [kevessé nyugtat meg a jövő iránt. Arról van szó mennyit nyom a jog ellenállhatatlan hatalma, az események mérlegében, azon nap, melyen azon államférfi, ki az erőt eleje teszi a jognak szoronyai súlyát vetendi abba s fegyveresen forduland a középállamok ellen.

szóhalmoz és sok helyt kirívó a loyaltást minden gyengéd érzelmű emberben sértő személyeskedéssel igyekszik élethálára védni, egyet is tényleg lábra nem állíthatott, s mégis oly magas pathossal beszél, melyen még közeli ösmerősei is elbámulnak; valójában nem tudhatni önkényitűleg közönséggé octoizotzott pluralis személyt vagy kielégíthetlen fenhéjázó mü ig ényét csodálja-e az ember!... Egyébaránt a müigényre nézve mégis annyit mondanom kell, hogy nem én, hanem a jelenlevő ns k-vásárhelyi közönség nyilvánította köztetszését a vitás darabban, én mint szemtanu csak e köztetszésben osztoztam, azért igazán jó lesz nem mystificálni t. O. ur, mert igenis biztos adatok vannak arról, hogy kevés a sympathia az ön városában az ily Ojtozi-féle ítések iránt.

Önhitséggel föltett czélzataival, melyekkel védenzeim- s procuratorságomat érinti, csak önértelmi tehetőségéről adta ki a szegénységi bizonyítványt. Mert e felületességnél több figyelemmel olvasván el cikketem, láthatja va-

Páris, dec. 17. A császár sokat van egyedül, mint nagy határozatok előestéjén lenni szokott; az egymás ellen folyvást küzdő elemek két irányba akarják vezetni; legvalószínűbb, hogy a statusquo megmarad. A Victor Emanuel elleni merény kóhalmány. Angol- és Spanyolország közt mind nagyobb lesz a feszültség s azt mondják, a londoni spanyol követ útleveleit követelte; de később e lépést elhalasztotta.

Berlin, dec. 17. A visszatért hadosztályok tiszteletere nagy lakoma, hol a király felköszöntésében kiemeli a csapatok vitézségét s elismeri, hogy az osztrák sergektől támogatva győztek, s hogy e győzelemért köszönet illeti egy a tábornokot, mint az utolsó közkatónát. Elmondja, hogy a porosz nép lelkesedéssel és áldozatkészséggel támogatta a vállalatot. Iszik tebat: a nemzet javáért, Poroszország jólétéért.

München, dec. 19. A király sajátkezű leveleire, melyet a hannoverai királyhoz intézett vala, onnan nagyon barátságos választ kapott.

Mexicoan Bazain tábornagy új hadjáratra készül Diaz ellen, a ki délen még több erős helyet tart megszállva; e vállalatban már a belga legio is részt veend.

Brüssel, dec. 19. Az „Ind. belge” a schleswig-holsteini ügy elődöntésében föltétlenül a népszavazást pártolja.

Páris, dec. 19. Hírlik, hogy Poroszország Francoziaország megegyezésével azt fogja javasolni Augustenburg hgnek, miszerint a leendő sleswig-holsteini seregvezárok poroszok legyenek. A tengerészetlet illetőleg hasonló egyezmény jönné létre. Ausztriának hozzájárulása lehetséges. A költségvetés kidolgozására a kamrák csak februárban ülnek össze. Az olasz parlament januárig elnapolta magát.

Madrid, dec. 18. A „Noticias” állítja, hogy a ministerium meghagyása a vidéken méltánylással találkozók.

Az amerikai egyesült államok elnökének üzenete kiemeli, hogy a déliekkel lehetlen alkudozni, mert teljes elvást kívánnak. A rabslasztásnak végkép el kell töröltetni. A hajóhad kitűnő karban van; a hadsereg folytonos szaporítása elkerülhetlen. A jövő évi kiadások 1400 millió dollár, a bevételek 788 millió dollár és így a deficit 620 millió dollár. Az összes államadósság 1865 júliusban 2223 millió dollárra fog rugni.

Brüsselből írják az „Oest. Ztg.”-nak. Bizonyosnak tekinthető, hogy Napoleon császár trónbesejében a lefegyverzés szükséges voltát hangsúlyozni fogva.

A „Gazeta di Milano” az olasz belügyér egy körrendeletét közli a megyefőnökökhez, melyben int őket: ügyeljenek a tett-párt mesterkedéseire, mert ez folyton gyjtja a pénzt, hadiszereket, fegyvereket, toborza a fiatalaságot, meg akarván utítani a tavasszal a velenzei betörést, felkelésre bírandó az ottani lakosságot.

Bécsibörze December 22-én: Nemzeti kölcsön 79.85. 5% Metalliques 70.90. Bank-részvény 77.8. Hítel-részvény 172.70. Váltó Londonra 116.—. Ezüst 115.50. Arany 5.49.

1860-diki Állam kölcsön 93.15.

December 20-án: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 73.—. Erdélyi 71.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

la, hogy nem a kit, a személyt, hanem a mit, a nemzetiségi ügyet védtem, s így nem védenzeim, de védett elv volt ott, mely elvet minden becsületes igaz hazafi velem egyet fog.

Sajnos dolog azért, hogy a mit a kitől, az elvet a személytől oly új doctrinár philosophus, mint O. ur is, kinek Köteles-e bizonyára nincs elrongyolva a... forgatástól, nyilvános helyzete s magassága daczára sem tudja eléggé megkülönböztetni.

Es miután a t. szerkesztő ur csillagjegye a működvelő társulatnak teljesen igazat szolgáltatott, önnek tisztelt O. ur nagy szorgalommal összehordott széna boglyáját a szél elszorta, mi által az én procuratorságom is eléggé meg van jutalmazva nemcsak, de ha ártott a lehallott eső, úgy az ön szénájának ártott bizonynyal, s inkább elmondhatja ön-magában elmerengve: „adtál uram, de nincs köszönet benne!”

Baroton, decemberben 1864.

Barot.

(314)

Közügyülés.

(1—3)

A m.-valkói, kelezeli és k. újfaluai birtokosságnak 1865 év jan. 6-án közgyűlése lesz Kolozsvárrt inspector mlgs. B. Józsi Lajos ur bázánál és elnökele alatt, melyre a t. cz. birtokos urak mentől nagyobb számban való megjelenésre, annyival inkább felhivatnak, mert sok és nevezetes tárgyak várnak elintézésre.

In csel, december 23-án, 1864.

GYARMATHY MIKLÓS,

a m.-valkói havasok alinspector.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

(311)

Előfizetési felhívás

(3—3)

a N.-Szebenben megjelenő

„ERDÉLYI HETILAP”-ra

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Évnegyedre 1 frt 60 kr.

Hirdetések legjutányosabb ár mellett vállaltatnak el.

N.-Szeben, december 14-én, 1864.

Az „ERDÉLYI HETILAP” kiadó hivatala, nagy piac 117. sz.

Mai számunkhoz félv melléklet.

HIRDETESEK.

(313)

Einladung zur Pränumeration

auf die in Wien täglich Grossfolio erscheinende politische Zeitung

„Die Debatte.“

„Die Debatte“ ist eine noch junge Existenz, nichts destoweniger darf sie sich bereits, ohne unbescheiden zu sein, auf den Credit berufen, den sie sich in der kurzen Zeit ihres Bestandes errungen.

Die Aufgabe, welche dieses Journal sich stellte, ist, durch die Discussion auf die Lösung der österreichischen Verfassungsfrage hinzuwirken.

Die österreichische Verfassungsfrage ist uns nicht eine Frage neben anderen, sondern die Haupt- und Lebensfrage des Reiches.

Der schwankende Zustand aller auswärtigen Beziehungen, die Geldnoth der Regierung wie der Regierten, die allgemeine Stockung in Handel und Gewerbe, das Untertage oder Veraltete mancher Theile unserer Gesetzgebung, die durch den Nationalitäten-Hader gestörten socialen Zustände, Alles drängt zur Lösung dieser Frage, denn nach keiner Richtung hin ist Heilung möglich, so lange nicht der innere Friede des Reiches hergestellt ist.

Diese Frage ist eine Rechts-, nicht eine Machtfrage. Ganze grosse Theile des Reiches liegen in Streit mit den anderen; Gesetze, welche gleich wichtige Momente der grossen Frage bilden, stehen gegen einander; — da darf, da kann die Gewalt nicht entscheiden, der Knoten muss gelöst werden im Wege der legalen Vereinbarung zwischen der Krone und den competenten Vertretungen der Völker, und dieser Vereinbarung darf von keiner Seite, weder von oben noch von unten vorgegriffen werden.

Der Standpunkt der Vermittelung einnehmend, anerkennen wir die Berechtigung der Völker, die Februarverfassung, insofern sie zu derselben Beruhigung finden, als ein heiliges Gut zu betrachten, so wie wir anderseits immer betonen werden, dass Ungarn Beruhigung nur in einer Verfassung finden kann, welche ihm sein heiliges Gut, seine altererbte Stellung innerhalb des Reichsverbandes garantirt.

Wir vermögen als legal nur eine solche Abänderung der Februarverfassung anzuerkennen, welche auf dem Wege der freien Vereinbarung und in verfassungsmässigen Formen vollzogen wird, so wie wir eine Abänderung jener Gesetze, welche Ungarn als solche anerkennt, nur dann als **vollzogen** zu betrachten vermögen, wenn dieselbe durch die freie Vereinbarung und in verfassungsmässiger Form **legalisirt** wird.

Wir werden demnach mit aller Entschiedenheit eintreten für das constitutionelle Princip. Wir werden mit aller patriotischen Sorgfalt die Bedingungen wahrnehmen, welche der Geist der Zeit, die Weltlage und die wirklichen Bedürfnisse der Reichsgewalt einer endgiltigen Gestaltung der Verfassungsformen auferlegen.

Mit gleicher Entschlossenheit werden wir jedoch eintreten für die **grösstmögliche Autonomie der Länder und die für Selbstständigkeit der ungarischen Krone** — die Selbstständigkeit nicht im europäisch-internationalen Sinne, welche die Existenz der Monarchie nicht vertritt, sondern jene historische und gesetzmässige Selbstständigkeit, welche zu wahren Ungarn nicht nur ein geübtes Recht, sondern auch die Pflicht hat, und welche zu negiren das Reich wie die Reichsgewalt kein Interesse haben kann, keines haben darf.

Wir sind nicht das Organ einer Partei, wir wollen aber ein Organ des Volkes dieses jenseits der Leitha sein, das sich nach dem Frieden im Reiche schüt — ein Organ jener Millionen Ungeheuer, denen der Ausgleich Zweck, der Weg Mittel ist, deren Stimme aber bisher im lärmenden Streite der Parteien nicht durchdringen vermochte.

Den Stimmen der Versöhnung werden die Spalten unseres Blattes geöffnet sein. **Zu dem patriotischen Zwecke der Vermittelung ist uns die geistige Mitwirkung vieler hervorragender politischer Capacitäten dies- wie jenseits der Leitha gesichert und wo sich im weiten Reiche ein Freund des Ausgleichs befindet, sei er bestens gebeten und eingeladen, unserem Streben seine geistige und moralische Unterstützung zu gewähren.**

Die Redaktion hat im Inlande wie in Berlin, München, Paris, London und Turin Verbindungen angeknüpft, welche sie in den Stand setzen werden, die politischen und finanziellen Ereignisse des Tages **rasch und verlässlich** zu melden.

Den materiellen Interessen wird in dem volkswirtschaftlichen Theile der „Debatte“ Rechnung getragen. Männer, welche auf dem Gebiete der National-Oekonomie Autorität besitzen, haben ihre Mitwirkung diesem Blatte zugewendet und Originalkorrespondenzen von den wichtigeren Handelsplätzen der Monarchie erstatten täglich Bericht über den Verlauf der Geschäfte. Die besondere Pflege, welche diesem Theile des Blattes zugewendet wird, hat bereits in vielen publicistischen Organen dies- und jenseits der Leitha ehrenvolle Anerkennung gefunden.

Das Feuilleton der „Debatte“ wird ein Sammelplatz interessanter und pikanter Federn sein. Mit einem Worte, es sind alle Anstrengungen gemacht, um der „Debatte“ eine ehrenvolle Stellung in der heimischen Publicistik zu geben.

„Die Debatte“ erscheint täglich (auch an Montagen) in Grossfolio und kostet:

ganzzählig 20 fl. halbjährig 10 fl. vierteljährig 5 fl. ö. w.

Geldbeträge sind franco einzusenden.

Abonementen werden angenommen in der Expedition des Blattes, Wollzeile Nr. 30, und bei allen Postexpeditionen des In- und Auslandes.

Die Redaktion der „Debatte“,

Moritz Gans (Ludasi),

Leopoldstadt, obere Donaustrasse Nr. 95, nächst dem Schöllerhofe.

(32)

22/12

(22—26)

Oszt. cs. kir. legelőbb angolhon s amerikai szabad. ellátott

ANATHERIN SZÁJVEZ

POPP J. G. bécsi gyakorló fogorvostól, előbb Tuchlauben város rész 557 sz. jelenleg belváros Bogner-utca 2-dik sz. alatt a takaréki pénztárral szembe.

Ara üvegenként 1 frt 40 kr.

cs. kir. szabad. **FOGPÉP.** Ara 1 frt 22 kr.

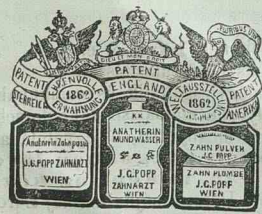
FOGOLOM, udvas fogak önbe- Ara

NÖVENYI-FOGPOR papírtokba 63 kr.

Hogy a fenn jelelt Szájviz, hosszas évektől fogva, a fogak s más szájrészek legelőbb fenntartó szerül esmertetett el, számos erre vonatkozólag közzé tett bizonyítványok által, a legmagasabb valamint a tisztelt urrend, s sok nagy érdemű, s jeles hírű orvosi egyéniségek részéről tanúsítva van.

Az Anatherin Szájviz, a legutóbbi világkiállításon mint kitűnő, a hamisítás ellen Angolhonban kir. szabadalommal biztosított, s Amerikába hasonló oltalom mellett szintén köztetséssel s kedveltséggel részesítve, a birodalom első folyó lapjai által közzé téve, annak további dicséretére úgy hisszük nincs szükségünk.

Kapható: Kolozsvárt WOLFF J. és KHUDY J. özvegye gyógyszerüzében.

Karácsoni és újévi ajándékok.

Alóírt kereskedésébe éppen most érkeztek és a legjutányosabb árban szolgáltatnak mindennemű

karácsoni és újévi ajándoki cikkek és gyermekjátékszerek

a legnagyobb választékban; **újévi- és névnapi köszöntő-jegyek**, fényképekhez való **albumok** 80 krtól 15 frtig, **képrámák** 10 krtól 1 frtig, asztali, függő, fali és kézi **photogén-lámpák** a legelső gyárból 1 frttől 20 frtig, a legújabb **Salon-Photogénnek** fontja 28 kr. o. ért.

A t. cz. közönség pártolását kiérdemelni óhajtván, igyekezni fogok mint eddig, úgy ezután is minden igényeknek kielégőleg megfelelni.

Sz.-Udvarhely, december 10. 1864.

(310)

(3—3)

DOBRAJ NÁNDOR.

(Bélyegmentesített.)

(270)

(6—6)

Az erdélyi kölesönös JÉG- és TŰZKÁRMENTŐ társulat Kolozsvárt.

E 20—30 ezer tagra gyarapodott, jelenleg évenként már 15 millió biztosított tőkét meghaladó társulat emberbarátias közhasznú törekvésű, s a jelen kifejlődését tekintve, szabadságot veszen magának alóírt igazgatósága ezennel a t. cz. közönség e társulat iránti figyelmét tiszteltteljesen újabban felkérni, annyival inkább, mivel e társulat tagjainak, kik ugyanazon személyben biztosított és biztosítottak, egyesegyedül céljuk az, hogy egyesek közt e-hei véletlen és előre nem látott elemi károsodást, tagjai mentől nagyobbra kiterjedt sokasága között szétosztva, a lehetőségig hatálytalanná tegyék; s e végett mentől többen részesednek vagyonnak biztosításával e társulatnál, annál inkább gyarapodik a közös célra törekvő erő; de egyszersmind az egyesek által hordozandó kölesönös kötelezettség is annál inkább megoszolva, lehetővé teendő: hogy a legesekélyebb biztosítási díjakkal lesz alkalmazható, a midőn itt a tagok, a közös pénztárhoz járulni csak anynyi biztosításérti díjrészlettel kötelesek, a mennyi a társulatnak káresetei fűdözésére és ön fenntartására szükséges, mint ezt már eddig is a lefolyt évek kedvező irány szerint különböző időszakokban tagjaink a befizetett díjból „osztalék“ czime alatt 24—64% is történt részesedésük által s így a legjutányosabbát is tényleg tapasztalták.

A mint a társulati részvét, következőleg a biztosított tömeg gyarapodik, épp úgy a tagok egymásnak kölesönösen nyújtott kezeskedésük is (minden 13—14 millió 1 millió) fokozatosan nő, ennél fogva e társulat bármint más alapokon levők között, aránylag, **nemcsak hogy a legnagyobb garantiával bír, hanem egyszersmind minden az ügyfolyamból eredő haszon vagy nyeremény csakis a biztosított tagok sajátja.**

Mint kölesönöz intézet is 1856 óta, részint a gondjaira bízott „letétemények“ gyűmölösztetése által magát e társulat közérdekűvé tette, a mennyiben az a felmerülő káresetek rovása nélkül tanácsos és lehetséges volt. Ilyképpen is eddigelő a társulat területén, jelesen a két testvérmagyar-hazában 843 tagjának szolgált támpontul, kik egyszersmind azon megnyugvást is szerették maguknak, hogy rendszeren a rövid időszakra kivethető tőkékért kamatjuk saját érdekük emelésére, a tartalék gyarapodására, nempedig idegen célú tőzsérkedők hasznára fordítottak.

Minden **igazságos**, szabályszerű alapon felmerülő **kárkövetelés** illő, méltányló eljárásban részesítve, épp oly gyorsan és minden hátrány nélkül egyenlített és egyenlített ki, mint bármely más, csak névszerinti milliókból álló alaptőkével ellátott, részvénytársulatnál szokásos.

E bazai, és nemere nézve csak egymagára álló, meg nem ingathatott társulatunkhoz csatlakozni, valamint bármely szükséges felvilágosításokat szerezni lehet e társulat ország-szerite felállított ügynökségei által.

Cs. kir. m. erdélyi kölesönös jég- és tűzkármentő társaság IGAZGATÓSÁGA, Kolozsvárt. oct. 15. 1864.

A társulat ügynökségei Erdélyben:

Ábrudbányán: Árkosy Károly.	Gy.-Szt.-Miklósán: Száva Gerő.	Nagy-Borosnyón: Konya Sándor.
Ádamoson: Kovács Károly.	Gidófalván: Vajna Károly.	Nagy-Enyeden: Csizner József.
Al-Csernátomban: Farkas Pál.	Hárasztoson: Székely Elek.	Nagy-Galamfalván: Hegyi István.
Al-Simőnyfalván: Marossy János.	Hárszegen: Ehrenleitzberger Péter.	Nyárad-Szeredán: Csörgő József.
Aroklán: Klein János.	Hidvégen: Nagy Sándor.	Naszódán: Mihály József.
Báldorfalván: Dániel Odón.	Hidalmáson: Hatfaludy Albert.	Nyújtódon: Benkő Napoleon.
Báldorfalván: Fejér Mihály.	Hom.-sz.-Pálon: Farczádi Sándor.	Oláh-Toplicán: Valtér Mihály.
Baróthon: Gergely Ferencz.	Ilyefalván: Gál István.	Órdokuton: Incze József.
Bánfó-Hunyadon: Zakariás Kristóf.	Karcsfalván: Lukács István.	Páncsólócsen: Farkas János.
Bálványos-Váralján: Csizsár László.	Károly-Fehérvárt: Dergán József.	Parajdon: Lázár Antal.
Bereczken: Fejér János.	K.-Ufaluban: Bocsor Károly.	Polányban: Fülöp Péter.
Bethlenben: Csűrös József.	Kékesen: Sepső Mihály.	Radnóthon: Komáromy György.
Bözödön: Árkosy Mózes.	Kentelken: Vályi Elek.	Sákván: Kovács Zsigmond.
Brassóban: Poppovits T. B.	Kerzen: Pindur Ferencz.	Szászvároson: László János.
Bükösön: Keszegh Samu.	K.-Vásárhelyt: Kovács Dániel.	Szász-Mátén: Nagy Mihály.
Csáki-Gorbón: Holtzer József.	Kolozson: Veres Sándor.	Szász-Sebesen: Simon Gergely.
Csik-Báldorfalván: Madár Antal.	Kovácsán: Deák Dániel.	Sz.-Régenben: Átner János özvegye.
Csik-Tapolczán: Lázár Dénes.	Krizsán: Szemerjai Károly.	Széken: Mihály Endre.
Cs.-O.-Tusnádon: János Páter.	Maksán: Jancsó Ferencz.	Szederejen: Sándor Lajos.
Dálnokon: Kovács Károly.	Mákosfalván: Kocsis Károly.	Szt.-Abrahámban: Lőrintzi Mihály.
Dézsen: Keresztény Nándor.	Martonfalván: Simó Sándor.	Székel-Kocsárdon: Sükső Ferencz.
Déván: Baló Benjámin.	Mező-Bándon: Szekeres László.	Szék.-Keresztúron: Kádehő Antal.
Dobrán: Lázár Lajos.	M.-Fülöpön: Zilinczy Pál.	S.-Szt.-Györgyön: Barthos Domokos.
Dobokán: Hodor Károly.	M.-Gy.-Monostoron: Hory Farkas.	Székel-Udvarhelyt: Beczász Manó.
E.-Szt.-Györgyön: László Gergely.	M.-Ilyén: Fekete György.	Tekébe: Riemer Mihály.
Erzsébetvároson: Tamásy János.	M.-Ludason: Nyerges Ferencz.	Th. sz.-Györgyön: Ifj. Thorotzkai Sándor.
Eszelneken: Kiss Ferencz.	M.-Péterlakán: Benkő János.	Tordán: Vélcs György.
Felvinczen: Magyar Pál.	M.-Solymoson: Bogdán Mózes.	Tövisen: Márton Ferencz.
Fogarason: Nehrer Sámuel.	M.-Ufaluban: Boér Bálint.	Uj-Székelén: Buzogány Elek.
Futásfalván: Hajdu Albert.	M.-Ugrán: Ifj. Kiss János.	Uj-Vinczen: Butyka Dani.
Gyaluba: Kónya András.	M.-Vásárhelyt: Czece Miklós.	Uzonban: Vajna Tamás.
Gagyban: Ádám Dénes.	Medgyesen: Kapp Ferencz.	Vaján: Cseke József.
Győresen: Károlyi István.	M.-Szilváson: Mihály István.	Vizakán: Timár Károly.
Gerenden: Hegedűs Lajos.	Miriszlón: Sándor János.	Zágonban: Demeter Samu.
Gelenczen: Bodor Ferencz.	Mocson: Veress Mihály.	

(276)

(8—24)

Vastartalmu szörp vörös chinából.

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészektől Párisban, rue de la Feuillade 7. sz.

Ez új gyógyszer, folyékony és kellemes alakban, két alkotórészből áll, a melyeket eddig felolvasztás nélkül nem lehetett vegyíteni, t. i. **vasból**, a vér eleméből, és **chinahéjből**, egy a legnevezetesebb gyógyszerből. E gyógyszert legjobb sikerrel használják mindazon esetekben, a hol az erők s a vér rendes állapotának visszaállításáról van szó. **Fiatal leányok sárga arczszíne, gyomorhajók, étvágy-hiány, megromlott emésztés, vér-vizkór, vérhiány, a hölgyek rendetlenségei** sat. gyorsan meggyógyulnak vagy enyhülnek ezen, Franciaországban **egészség-fenntartóul** használt gyógyszerrel. Kapható az osztrákbírodalom minden nevezetesebb gyógyszerüzében.

Kolozsvárt: **WOLFF J.** gyógyszerüzében kapható.

Irodalmi ajándékok

karácsoni és újévi ünnepekre

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárrt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban kapható:

CSEMEGÉK

kisebb gyermekek számára;

melyekkel családok-, kisdövény- és elemi tanulóknak kedveskedik

GÁSPÁR JÁNOS

nagyenyedi nevelőtanár és képezdeigazgató

Harmadik javított, 9 beszáj- és 170 vers-csemegevel bővített kettős kiadás; névszerint: egyik íróvelére nyomott díszkiadás 2 gyönyörű színezett, 2 könyomású és 23 fametszést képpel.

20 1/2 nyolczadrét iv, díszes borítékú keménykötésben 2 ft 60 kr.

Másik szép fehér papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomású képpel.

20 nyolczadrét iv, csinos borítékú kemény kötésben csak 1 forint.

Növendék ifjúság imakönyve. Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta Medgyes Lajos.

Csinos papírkötésben tokkal 36 és 40 kr.

Angolvászon kötésben 50 kr.

Nagyobb kiadás hymnuszokkal:

Csinos papírkötésben 60 kr.

Angolvászon kötésben aranyozva 1 ft — "

" " " aranymetszéssel 1 ft 50 "

Finom bőrkötésben és csattal 3 ft 50 "

" " " díszes habselyem kötésben 3 ft 80 "

Szünnapi kirándulás Erdély nyugoti hegyei közé.

Honunk ifjúsága számára. Írta Ompolyi. Öt tájképpel. Ára 60 kr o. é.

Kelet tündérvilága vagy Száif Züliázán szultán.

Aráb rege. Aly bey után fordította Orbán Balázs. Két rész egy kötetben kötte 2 ft. Díszkiadás, 4 könyomatu képpel, 3 ft.

IZIDORA DALAIBÓL.

A kolozsvári jótékony nő-egylet javára. Ára 60 kr.

Díszkiadás 1 ft 60 kr.

A Kosztolányi hölgyek.

Történeti regény, két kötetben. Írta P. Szathmáry Károly.

Ára 2 forint o. ért.

Róma és a római birodalom történetei.

Lamé Fleury után magyarítá Szabó György, tanár. Két rész két kötetben 2 ft.

Magyar-német képes ABCZE

fekete képekkel 20 kr., színezett képekkel 50 kr.

A kis Andor és Zoltán könyve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népisiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta Pánczél Ferencz. Tizenkét csinos fametszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

Képek a hazai történelemből. Ifjúság számára. Szerkeszté Tánecz János. Ára 50 kr. Díszkiadás, hat színezett képpel. 1 ft 60 kr o. ért.

Kassay Adolf. **Virágfüzér és társas mulatságok,** kérdések és számszerinti feleletekben. III-ik bővített kiadás. Szép színezett borítékban 40 kr.

Képek a természetből. A felserdült növendékeknek Wagner Ármin után felmutatja Kovács Antal. 10 könyomatu képpel. Ára 1 ft.

Történelmi gyönyörök.

Gyűjtés betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap. Ára kemény kötésben 1 ft 60 kr.

Arany János kisebb költeményei. Második kiadás. A költő arcképével. Két rész egy kötetben. Díszkötésben 3 ft 60 kr.

Garay János. Az Árpádok. Történeti balladák, legendák-s mondákban. Második kiadás. Angolvászon kötésben 3 ft.

— — — — — Összes költeményei. A költő arcképével. Második teljes kiadás egy kötetben. Díszkötésben 9 ft.

Gyöngyök és virágok. A magyar költészetből. Díszkötésben 4 ft 56 kr.

Gyöngysorok. B. Eötvös József összes szépirodalmi műveiből füzte Vachott Sándorné. Báró Eötvös József arcképével. Pompás díszkötésben. 3 ft 60 kr.

Hunfalvy János. Budapest és környéke. Eredeti képekben. Rajzolta Rohboch Lajos, aczéla metszették korunk legjelesebb művészei. Pompás aranyozott és színes nyomatu angolvászonba kötte, arany metszéssel 10 ft.

Képek Magyarország történetéből, készíté Geiger Péter N. János, tervezte és magyarázta Dr. Wenzel Gusztáv. 18 pompás képpel. Dúsan aranyozott angolvászon kötésben aranymetszéssel 18 ft.

Koszorú. Gróf Desewff Aurél emlékének. Füzek tisztelői és barátai. Liszesen kötte 10 ft.

Kisfaludi Kisfaludy Károly minden munkái. A Kisfaludytársaság megbízásából szerkeszté Toldy Ferencz. Ötödik összes kiadás, a költő arcképével. Nyolcz kötet négy kötetbe, díszesen kötte 10 ft.

Lisznai Album. Szépirodalmi zsebkönyv. Szerkeszti Németh János. Lisznai Kálmán arcképével. Díszkötésben 3 ft.

Magyar írók arcképei és életrajzai. Első gyűjtemény 40 arcképpel. Díszkötésben 3 ft.

Magyar költők könyve. Harmadik javított és bővített kiadás. Egy díszes címképpel ellátva. Pompás díszkötésben 3 ft.

Magyar vezérek és királyok arckép-csarnoka. Szövegét írta Batizfa vi István, rajzolta Vizkeleti Béla. Díszkötésben 2 ft.

Nemzeti dalkönyvecske. Harmadik, népdalokkal bővített kiadás. Angolvászonba kötte 90 kr.

— — — — — Harmadik, népdalokkal bővített kiadás. Egy képpel. Díszkötésben 3 ft. Habselyem kötésben 5 ft.

Nemzeti képes és verseskönyv olvasni tanuló gyermekek számára, 70 egészen új pompáson színezett képpel 1 ft 92 kr.

Nemzeti lant. Újabb költőink válogatott versei. Összeállította Vajda János. Vörösmarty arcképével. Két rész egy kötetben. 2 ft 80 kr.

Petőfi Sándor összes költeményei. 1842—1846. Második kiadás. A költő arcképével. Két kötet. Vásonköt. színes metszéssel 4 ft 20 kr.

Dúsan aranyozott vászonba kötte aranymetszéssel 5 ft 25 kr.

— — — — — Újabb költeményei 1847—1849. Második javított kiadás. Két kötet. Vásonkötésben, színes metszéssel 4 ft 20 kr.

Dúsan aranyozott vászonba kötte, aranymetszéssel 5 ft 25 kr.

Remény. Irodalmi és művészeti évkönyv. Szerkeszti Vachott Sándorné, 4 színezett képpel, 2 könyomatu arcképpel, 4 aczélmetszetű és 2 könyomatu tájképpel. Pompás színezetű címlappal, dúsan aranyozott angolvászon kötésben, aranymetszéssel 12 ft.

Részvét könyve. Szerkeszti Gyulai Pál. Özv. gr. Battyány Lajosné arcképével. Díszkötés 5 ft.

Rosti Pál. Úti emlékezetek Amerikából. 2 színezett képpel, 13 kömetszvényvel, 2 aczéla metszett tájképpel és 25 fametszvényvel. Dúsan aranyozott angolvászon kötésben aranymetszéssel 24 ft.

— — — — — Nagy választékban kaphatók még ezeken kívül franczia, angol és német nyelven megjelent díszmunkák, ifjúsági iratok, imakönyvek katolikusok és protestánsok számára, úgy egyszerű mint a legesinosabb bársony kötésben.

(110) | 24/12 1864. |

(24—24)

Valodi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállításán arany-érmét nyert.

Középponti raktára a „Golyához” címzett gyógyszerár Bécseben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal áratulák, melyek szörül szóra az enyim szerint utmutatva, a közönség csalódására, még saját névaláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjéről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvást mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyen műszerek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlitz-por saját óvó bélyegemmel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papirosan ezen eszmertető-jegy „Moll Seidlitz-pora” (Moll's Seidlitz-Pulver) víznyomáson látható.

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívül esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig-elő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A császári nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezrenyi házai részletes biz. nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges főfájás, vértorlódás, köszvényeszerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hanyási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt vivtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőti levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógy-módot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, mű-észek, mezey gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél azelőtt a leghíresebb győgyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárrt: RITTER Tr. özvegye gyógyszer. Továbbá Beszterczén: Szongot György. Brassóban: Jekelius F. Fogaras: J. B. Gschader. M.-Vásárhelyt: Bucher M. és Burdats A. N.-Bányán: Haracsek. Nagy-Károlyban: Schöberl. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. N. Váradon: Janky Antal. Segesvárrt: Misselbacher. Szász-Régen: Wachner & Schinker. Szászsebesen: Binder F. gyógyszer. Szent-Ágothán: Knall K. gyógyszerész. Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszerész. Zalath-nán: Mégay G. A. gyógyszer. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cézegeknél létezik még ezeken kívül a

norvegiai „Bergen” városból való

valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. é.

Az üvegek el vannak látva védmárkossal és kimerítő használati utasítással.

Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsirolaj a dorsch-halnak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelé alá nem vonatott, hanem a bépecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesebb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és csúsz, idült bőrküütes, szemgyuladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécseben, „zum Storch”, Tuchlauben.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)